

УДК 347.73

О.М. МІНАЄВА, канд. юрид. наук, Харківської апеляційний адміністративний суд

ПРОЦЕДУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В КРАЇНАХ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ

Ключові слова: податковий контроль, податкова перевірка, Колумбія, податковий аудит, Мексика, податкове законодавство, платник податків

Проблеми правового регулювання податкових процедур в останній час набувають особливої актуальності. Пов'язано це, зокрема із стрімким розвитком інституту податкового адміністрування та відповідно із загальною потребою в удосконаленні правового регулювання відносин, що пов'язані із реалізацією уповноваженими державними органами податкових процедур. Окремі питання податкових процедур були предметом наукових досліджень таких вчених як О.М. Козирін, І.Є. Криницький, М.П. Кучерявенко та ін. В той же час, актуальним є поглиблення наукових знань щодо зарубіжного досвіду правового регулювання процедур податкового контролю. У зв'язку з цим, метою статті є з'ясування правових особливостей реалізації податкового контролю в країнах Латинської Америки та на основі компаративного аналізу вироблення науково-вживаних пропозицій щодо удосконалення законодавства України.

Виходячи з цього, потребують розгляду особливості процедури податкової перевірки в Колумбії. Вищим органом податкового контролю в Колумбії є Національне податкове та митне управління (Dirección de Impuestos y Aduanas Nacionales). Процедура податкового контролю в даній латиноамериканській державі розпочинається з повідомлення платника податків про перевірку та подальшого податкового аудиту документів бухгалтерської звітності та підтверджуючих господарські та фінансові операції документів. Для витребу-

вання відповідних документів податковим органом подається спеціальний податковий запит [1, с.11]. Податкові органи Колумбії можуть здійснювати податкову перевірку щодо останніх 2 років діяльності платника податків, які відраховуються від дня подачі відповідної податкової декларації [1, с.20].

Податкові органи в Колумбії не можуть надавати індивідуальні податкові консультації. Проте, якщо платник податків діє у відповідності до загальної (узагальнюючої) консультації, його поведінка вважається правомірною. Загальні консультації є обов'язковими для податкових органів, що ж до платників податків, то для них вони мають рекомендаційний характер [1, с.34]. Для підготовки до податкового аудиту платникам податків рекомендується здійснювати залучення приватних аудиторів та юристів до корекції відповідних недоліків у процесі справляння платником відповідних податків. Також рекомендується залучати приватних аудиторів та юристів для розробки правових позицій платника щодо спірних податково-правових ситуацій [3, с.88]. Перед початком податкової перевірки платники податків обговорюють з податковими аудиторами цілі перевірки та чітко визначають коло спірних питань на з'ясування яких і направлений податковий аудит [1, с.94].

Податковим законодавством Колумбії покладено обов'язок на платника податків щодо необхідності зберігати ним документи фінансової звітності в належному порядку для того щоб полегшити роботу податкового органу в процесі їх опрацювання. На платників податків покладається також обов'язок ведення документів бухгалтерської звітності у відповідності з нормами господарського та податкового законодавства [2, с.6]. Співробітники, які обізнані у діяльності компанії повинні бути присутніми при здійсненні перевірки для того, щоб пояснити кожну деталь, що міститься в документах бухгалтерського обліку. Платнику податків дозволяється залучати до здійснення перевірки юриста, який захищатиме його права та інтереси в спірних питаннях перевірки.

При виникненні спірних питань можна звернутися до незалежного та авторитетного адвоката, який може скласти в письмовому вигляді власне бачення відповідного подат-

кового спору, що в подальшому направляється податковим органам. Проте правова позиція адвоката не має обов'язкового характеру для податкових органів, а має лише рекомендаційний характер [1, с.104]. Здійснення переговорів між платником податків та податковим органом щодо результатів податкового аудиту прямо заборонено законом. Проте слід відмітити, що платник податків може укласти угоду про визнання своєї провини [1, с.113]. У такому випадку сума податкового штрафу нарахованого платнику буде зменшена. Оскаржити рішення податкового органу платник податків може в адміністративному та судовому порядку.

Також існує низка особливостей щодо реалізації процедур податкового контролю в Мексиці. Податковий аудит повинен здійснюватись на підставі письмового розпорядження органів Служби податкової адміністрації (Serviciode Administración Tributaria) із зазначенням наступної інформації:

- найменування платника податків або особи, яка буде перевірятися;
- правових положень, які вимагають перевірки і причини, чому ці положення застосовуються до конкретного випадку;
- мети інспекції, тобто які саме податки і податкові періоди будуть перевірятися;
- найменування конкретного органу, що видав розпорядження про здійснення перевірки;
- підпис посадової особи конкретного компетентного органу, що видав розпорядження про перевірку;
- місце, де буде проходити перевірка;
- ім'я податкового інспектора;
- місце та дата видачі розпорядження про перевірку [1, с.11–12].

Податкова адміністрація може витребувати від платників податків, відповідальних осіб, третіх осіб передачу даних, інформації, документів, що стосуються справляння платником відповідних податків [1, с.13]. Податкові органи Мексики можуть здійснювати податковий аудит протягом 12 місяців, що відраховуються від дня прийняття відповідного письмового розпорядження щодо призначення податкової перевірки [3, с.14]. Також слід відмітити, що податковий аудит може здійснюватися щодо останніх 5 років діяльності платника податків [3, с.16]. Закон

передбачає можливість для платників податків здійснити самокорекцію і сплатити відповідні податки в період проведення податкового аудиту. Дана оплата зменшить суму застосовуваних до платника штрафних санкцій [1, с.28].

Податковим законодавством Мексики передбачено обов'язок платника податків забезпечити доступ податковому інспектору до документів бухгалтерської та фінансової звітності, з яких інспектор зможе в тому числі робити копії. Платник податків зобов'язаний допустити податкового інспектора до перевірки майна і товарів, а також документів, дискет, касет, або будь-яких інших засобів для зберігання даних, щоб особа, яка здійснює податковий аудит, могла дослідити їх за місцем проведення перевірки. Слід відмітити, що органи місцевої податкової адміністрації в жодному випадку не мають права на вилучення відповідної документації та носіїв інформації [1, с.96]. Платник податків повинен виконувати законні вимоги податкового інспектора щодо здійснення останнім податкової перевірки. Також слід відмітити, що суб'єкт, якого перевіряють, має право оскаржити дії або бездіяльність податкового інспектора протягом двадцяти робочих днів [1, с.106].

Мексиканським податковим правом передбачена можливість для платника податків здійснювати переговори з податковим інспектором до надання ним остаточного висновку за результатами перевірки. В законодавстві Мексики не передбачено можливості укладення угод між платником податків та податковим органом, як механізму двостороннього врегулювання податкового конфлікту. Платник податків може домовитися з податковим інспектором про невнесення в підсумковий документ перевірки незначних арифметичних або ж інших канцелярських помилок як порушення податкового законодавства. Якщо переговори з податковим інспектором не привели до владнання конфліктної податкової ситуації, платник податків має право звернутися щодо улагодження окремих формальних порушень до керівника податкової адміністрації, який і призначив податкову перевірку. Відповідне звернення відбувається в адміністративному порядку [1, с.125]. Податкові органи мають право зменшити штрафні санкції, нараховані платнику податків, у разі визнання

останнім своєї провини [1, с.114]. Резолюцію щодо результатів перевірки, яка була прийнята органом податкової адміністрації, може бути оскаржена в адміністративному порядку, до цього ж органу протягом 45 днів від дня її постановлення [3, с.21].

ЛІТЕРАТУРА

1. Tax Audit Procedures Across the Region. Baker & McKenzie. 11th Annual Latin American Tax Conference Miami, Florida 10-11 March 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bakermckenzie.com/files/Uploads/Documents/LATAX%202010/04_Tax%20Audit

[%20Procedures/tapla_panelpresentation.pdf](#).

2. Taxation and Investment in Colombia 2014: Reach, relevance and reliability [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-colombiaguide-2014.pdf>.

3. Minimizing foreign audit risk while aggressively defending proposed adjustments. By Jorge Narvaez-Hasfura (Mexico). 2011 Baker&McKenzie [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bakermckenzie.com/files/Uploads/Documents/Locations/Dallas/7_dallasglobalseminar_auditriskmexico_mar11.pdf.

Мінаєва О. М. Процедурні особливості податкового контролю в країнах Латинської Америки: компаративний аналіз / О. М. Мінаєва // Форум права. – 2015. – № 4. – С. 187–189 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_4_34.pdf

Проводиться детальне науково-аналітичне вивчення специфіки податкової перевірки в Республіці Колумбія. Наголошується на тому, що податкові органи Колумбії можуть здійснювати податкову перевірку щодо останніх двох років діяльності платника податків, які відраховуються від дня подачі відповідної податкової декларації. Зазначається, що податкові органи Мексики можуть здійснювати податковий аудит протягом дванадцяти місяців, котрі відраховуються від дня прийняття відповідного письмового розпорядження щодо призначення податкової перевірки, а податковий аудит може здійснюватися лише щодо останніх п'яти років діяльності платника податків.

***

Мінаєва О.М. Процедурные особенности налогового контроля в странах Латинской Америки: компаративный анализ

Проводится детальное научно-аналитическое изучение специфики налоговой проверки в Республике Колумбия. Подчеркивается, что налоговые органы Колумбии могут осуществлять налоговую проверку в отношении последних двух лет деятельности налогоплательщика, которые отсчитываются со дня подачи соответствующей налоговой декларации. Отмечается, что налоговые органы Мексики могут осуществлять налоговый аудит в течение двенадцати месяцев, которые отсчитываются со дня принятия соответствующего письменного распоряжения о назначении налоговой проверки, а налоговый аудит может осуществляться лишь в отношении последних пяти лет деятельности налогоплательщика

***

Minaeva O.M. Procedural Specifics of Tax Control in Latin America: A Comparative Analysis

In the study carried out a detailed scientific and analytical study of the characteristics of a tax audit in the Republic of Colombia. It is emphasized that the tax authorities of Colombia can perform a tax audit in respect of last two years activities of the taxpayer and are measured from the date of filing the relevant tax return. It is noted that the tax authorities of Mexico to conduct a tax audit within twelve months and are measured from the date of adoption of the relevant written order of appointment of a tax audit, a tax audit can be carried out only in the last five years of activity of the taxpayer.